

УДК 336.67

*Білоцька І.А.,**здобувач кафедри корпоративних фінансів та контролінгу**ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»***Фактори бізнес-середовища у формуванні корпоративних фінансових стратегій (на прикладі електроенергетики)**

Загальновідомо, що електроенергетика є базовою галуззю економіки, яка не лише забезпечує життєдіяльність всіх інших галузей, але й сама займає вагомую частку в промисловому виробництві в Україні, а її продукція є важливою складовою ВВП. Важливим фундаментальним показником, який свідчить про значення електроенергетики в економіці, є енергоємність ВВП. Вона визначається як частка сукупних обсягів споживання виробничою і невиробничою сферами паливно-енергетичних ресурсів у ВВП країни і вимірюється у тонах нафтового еквівалента на тисячу доларів США [1].

Якщо проаналізувати енергоємність ВВП України за період з 2007 по 2016 роки, то видно, що вона коливалась в діапазоні від 0,28 до 0,37 т.н.е./тис.дол., що є дуже високим показником і відповідає рівню економічно розвинених країн світу (наприклад, США та Канади) середини 70-х років минулого століття.

Таким чином, Україна на сьогодні є однією з найбільш енергоємних країн у світі, і зниження енергоємності ВВП є стратегічно важливим завданням розвитку її економіки. При цьому, сталий розвиток енергетичної галузі, який залежить від наявності ефективної стратегії розвитку та високого рівня корпоративного управління в окремих компаніях.

Оцінюючи вплив факторів бізнес-середовища, насамперед треба розуміти, що в найближчій перспективі відбуватимуться наступні трансформації, які стосуватимуться [2-3]:

- компаній теплоенергетики, які будуть змушені реконструювати виробництво, щоб зменшити його собівартість та знизити шкідливість;
- компаній альтернативної енергетики, яким держава сьогодні намагається

створити привабливі умови для розвитку (в тому числі і через застосування так званого «зеленого тарифу»);

- обленерго, з яких будуть виділені компанії-оператори постачання електроенергії (які будуть виконувати функцію захисту інтересів споживачів щодо якості поставок електроенергії). Самі обленерго перетворяться на операторів розподілу, функцією яких буде обслуговування електричних мереж, що і надалі знаходитимуться у їх власності.

Слід зазначити, що сьогодні енергетичні компанії в Україні відносяться до компаній, діяльність яких сильно залежить від поточної та стратегічної державної політики в сфері енергетики, оскільки держава не лише визначає «правила гри» на ринку, але і здійснює безпосередній вплив на вартість їх продукції та послуг через державне регулювання тарифів на електроенергію для населення та тарифів на постачання і розподіл для промислових споживачів.

Аналіз операційної рентабельності енергетичних підприємств та її порівняння з сукупною операційною рентабельністю вітчизняних промислових підприємств на протязі 2010-2017 рр., свідчить, що енергетичні підприємства в середньому були менш рентабельними, ніж промислові підприємства України в сукупності. Нижчі позиції ніж постачання електроенергії займають лише водопостачання та виробництво хімічної продукції. Натомість, сфери діяльності, пов'язані з виробництвом машин, комп'ютерів, фармацевтичної продукції, а також добувна промисловість мають операційну рентабельність на рівні, що перевищує середній рівень вітчизняної промисловості. Таким чином, зростання тарифів на електроенергію не вирішує фінансові проблеми функціонування електроенергетики, принаймні такі висновки дозволяє зробити аналіз за 2009-2017 рр. на рівні галузі в цілому.

Такі фактори бізнес-середовища, як державне регулювання галузі, структура та перспективи розвитку сегментів ринку електричної енергії, а також тарифна політика і ціноутворення на ринку електричної енергії впливають на формування корпоративних стратегій підприємствами

енергетичної галузі. Проте самі ці фактори, в свою чергу, підвладні впливу сукупності інших факторів. Наприклад, ціна на ринку електричної енергії в найближчі роки визначатиметься не лише собівартістю її виробництва по окремих виробниках, але і рівнем інфляції в країні, валютним курсом, структурою балансу виробництва електричної енергії в об'єднаній енергетичній системі України, сукупним попитом на ринку, який визначатиметься темпами економічного зростання, тощо.

Крім того, інтенсивність і напрямок впливу окремих факторів на конкретні енергетичні компанії залежить від того, чи є компанія виробником чи постачальником електроенергії (якщо виробником – то який вид енергії виробляє), яка структура власності компанії, наскільки вона є фінансово стійкою тощо.

Список використаних джерел:

1. Герасимчук І. С. Методика аналізу енергоефективності паливно-енергетичного комплексу України / І. С. Герасимчук, М. М. Мітрохович. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuu.gov.ua/PORTAL/natural/Nt/2009_1/Stati/5.pdf.

2. Енергетична стратегія України до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» / розпорядження КМУ від 18 серпня 2017 р. № 605-р // <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/doccatalog/list?currDir=50358>.

3. Основні положення проекту закону «Про ринок електричної енергії» / Робоча група при Міненерговугілля з питань доопрацювання законодавства України щодо впровадження нової моделі ринку електроенергії // http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=24503070